

PSİKOLOJİK DANIŞMAN

Prof. Dr. Serap NAZLI

Okul Psikolojik Danışmanı

- Geleneksel 3 rolü vardır:
    - ✓ Psikolojik danışma,
    - ✓ konsültasyon ve
    - ✓ koordinasyon.
  - Gelişimsel rehberlikte 6 rolü vardır:
    - ✓ Bireysel- grupla psikolojik danışma,
    - ✓ sınıf rehberliği,
    - ✓ akran yardımcılığı,
    - ✓ konsültasyon ve
    - ✓ koordinasyon.
-

Myrick (1997) gelişimsel psikolojik danışmanların rollerini şu şekilde sıralamaktadır:

- ❑ Kapsamlı gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma **programını organize** etme ve geliştirilmesinde liderlik yapma
  - ❑ Öğrenciler için **bireysel psikolojik danışma** hizmeti sağlama
  - ❑ Öğrenciler için **grupla psikolojik danışma** hizmeti sağlama
-

-
- **Sınıf rehberliğinin** ünitelerini, oturumlarını ve aktivitelerini organize etme ve yönlendirme
  - **Akran yardımcılarını** eğitme ve koordine etme
  - Öğrencilerin özel sorunları ve ihtiyaçları için öğretmenler, ebeveynler ve yöneticilerle **konsültasyon** yapma
-

-
- **Müşavir öğretmen** (sınıf rehber öğretmeni) programının hazırlamasında ve koordinasyonunda yardımcı olma
  - **Rehberlik ünitelerini** ihtiyaca göre geliştirme ve sınıf oturumlarını öğretmenlerle birlikte koordine etme
  - Öğrencilerin davranış değişikliği yapmaları için müşavir öğretmenlere kaynak sağlama
-

-
- **Özel problemi** ve ihtiyacı olan öğrencilerin belirlenmesinde ve bunlara alternatif eğitim veya rehberlik hizmetleri temininde yardımcı olma
  - Rehberlik ile ilgili **personelin eğitim programlarını** koordine etme
  - Rehberlik ile ilgili diğer bölümleri **koordine etme** (öğrenci değerlendirme, istişare, toplum kaynakları, özel eğitim ve yerleştirme gibi).
-

Rehberlik
Müfredatı

***KGRP PROGRAM
PARÇALARI***

Müdahale
Servisleri

Sistem
Desteđi

Bireysel
Planlama

Psikolojik Danışmanların İş Tanımı

Rehberlik

- Sınıf rehberliği programını hazırlama ve öğretmene uygulamasında yardımcı olma
- Bireysel ve küçük gruplar halinde öğrencilerin kişisel-sosyal, eğitsel ve kariyer planlarında yardımcı olma

Danışma

- Bireysel danışma yapma
- Küçük grup danışması yapma
- Kriz danışması yapma

Psikolojik Danışmanların İş Tanımı

□ **Koordinasyon**

- İş ve işçi bulma kurumu, RAM, orta öğretim kurumları, üniversiteler vb. Gibi ilgili kurumlarla işbirliği yapma.
- İhtiyacı olan öğrencileri ilgili merkezlere havale etme
- Okul danışmanlık ekibinin, okul ebeveyn ekibinin, akran yardımcılığı ekibinin vb çalışmalarını koordine etme
- Sınıf öğretmenlerinin çalışmalarını koordine etme
- **Değerlendirme**
- Uygulanan test ve test dışı teknikleri yorumlama
- Programı kısa, orta ve uzun vadede değerlendirme ⁹

Psikolojik Danışmanların İş Tanımı

□ **Program yönetimi**

- Programın planlama, tasarlama, uygulama, değerlendirme ve geliştirme aşamalarında ilgili görevleri yerine getirme
- Okul PDR programına katkıda bulunmak isteyen gönüllü kişilerin aktivitelerini yönlendirme

□ **Profesyonellik**

- PDR mesleğinin etik, yasal ve mesleki standartlarını savunma
- Türk Milli Eğitiminin felsefesini ve amaçlarını savunma

Psikolojik Danışman

- Myrick'e göre psikolojik danışmanın rol ve görevlerini belirleyen faktörler:
- Psikolojik danışam kuramları
  - ✓ *Birey merkezli psikolojik danışma kuramı*
  - ✓ *Akılcı-duygusalterapi*
  - ✓ *Davranışçı kuram*
  - ✓ *Gerçeklik terapisi*
- Zaman

Birey merkezli/danışan merkezli yaklaşım (Rogers)

- İnsanlar kendi problemlerinin farkına varma ve çözüm yollarını bulma potansiyeline sahiptir.
  - Danışanların kendilerini gerçekleştirme potansiyelleri vardır.
  - Ruh sağlığı ideal benlik ile gerçek benlik arasında kurulan dengeye bağlıdır.
-

-
- İnsanların doğası olumludur, sürekli ileri gitme daha iyiye-güzele ulaşma eğilimi vardır.
  - Danışma sürecinde amaç, danışanların kendilerini gerçekçi biçimde değerlendirmelerine olanak sağlayan "güvenli" bir ortam oluşturarak, danışanların gelişim engellerini ve kendi özelliklerini fark etmelerini sağlayarak, kendi potansiyellerine güvenmelerini sağlamak.
-

-
- Benlik kavramı bireyin tüm özelliklerinin toplamı ve bireyin sahip olduğu özelliklerine ilişkin kendini değerlendirmesidir.
  - Benlik kavramı bireyin kendi ben'inin, kendi kimliğinin farkında olması ve değerlendirmesidir.
  - İdeal benlik, bireyin olmak istediği benliğidir.
-

-
- Danışanların farkındalık düzeyleri artırılarak, kendilerine güvenmeleri ve içten yönelimli olmalarına destek olunarak kendilerini gerçekleştirme düzeyleri artırılabilir.
  - Teknikten ziyade, danışman-danışan ilişkisine dayanır.
  - Empati, duygu-içerik yansıtma, koşulsuz kabul, saygı, kendini açma temel teknikleridir.
-

2. Akılcı-Duygusal Terapi (RET):

- RET'e göre duygu ve düşünceler öğrenilmiştir.
  - Bunların bilişsel yapısı vardır ve psikolojik danışmanlar öğrencilerin kendi düşünce ve davranışlarından sorumlu olduklarını öğretebilirler.
  - Danışan merkezli danışmanın tersine, RET danışmanları **ABC** yöntemini kullanırken, öğrenciyi analiz ederken oldukça aktiftirler.
-

A	B	C
<p>Olay</p> <p>Trafikte araba kullanırken bir araç aniden önüme geçiyor ve kaza yapmama neden oluyor.</p>	<p>Düşünce</p> <p>Bu terbiyesiz şoförün yaptığı kural dışı ve buna dayanamıyorum.</p>	<p>Duygu</p> <p>Öfke, kızgınlık, haksızlığa uğramışlık hissi</p>
	<p>Alternatif Düşünce</p> <p>Şoförün bir sıkıntısı, hastası vb. durumu olabilir.</p>	<p>Öfke ve kızgınlık duygusu hafiflemiştir.</p>

3. Davranışçı Kuram

1960'a kadar psikolojik danışma alanında danışan merkezli kuram ve bilişsel kuramlar baskın iken, daha sonra öğrenme kuramları özellikle davranışçı kuramlar önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle Skinner'ın operant öğrenme kuramı önem kazanmaya başlamıştır.

-
- ❑ Davranış öğrenmenin bir ürünüdür. Bizler çevremizin ürünüyüz.
  - ❑ Somut gözle görülür davranışlar üzerinde odaklanır.
  - ❑ Tüm davranışlar pekiştirme ve taklit yoluyla öğrenilir.
  - ❑ Danışma sürecinde uyumsuz davranışlar ortadan kaldırılarak, daha etkili davranışlar öğretilir.
-

-
- ❑ Öğrenme kuramının ilkeleri (pekiştirme, sönme, genelleme, ayırt etme vb.) danışma sürecinde kullanılır.
  - ❑ Tek başına danışman-danışan ilişkisi yetmez, tekniklerden yararlanılmalıdır.
  - ❑ Teknikleri: sistematik duyarsızlaştırma, pekiştirme, model alma, rol oynama, kontrat yapma, ev ödevi vb.
-

4. Gerçeklik Terapisi

- Psikolojik danışmanlar okullarda bu kuramdan sıkça yararlanır.
  - Bu kuramda **başarılı bir kimlik** geliştirmenin belirleyicisi davranışların **'sorumluluğunu'** almaktır.
  - Her öğrenci kendini başkalarından farklı, yegane olarak algılamak ister. Bunun nedeni öğrencilerin kendi 'kimlik'lerini aramalarıdır.
-

❑ Öğrenciler hatalı, yanlış kimlik geliştirirlerse başarısız olacaklarını düşünürler. Kendilerini kötü, değersiz ve işe yaramaz olarak algırlar; okula ve yaşamlarına karşı olumsuz bir tutum geliştirirler. Kendilerini ve başkalarını suçlarlar, kendilerini savunmak için mantıksız düşünceler geliştirirler, sorumluluklarından kaçarlar.

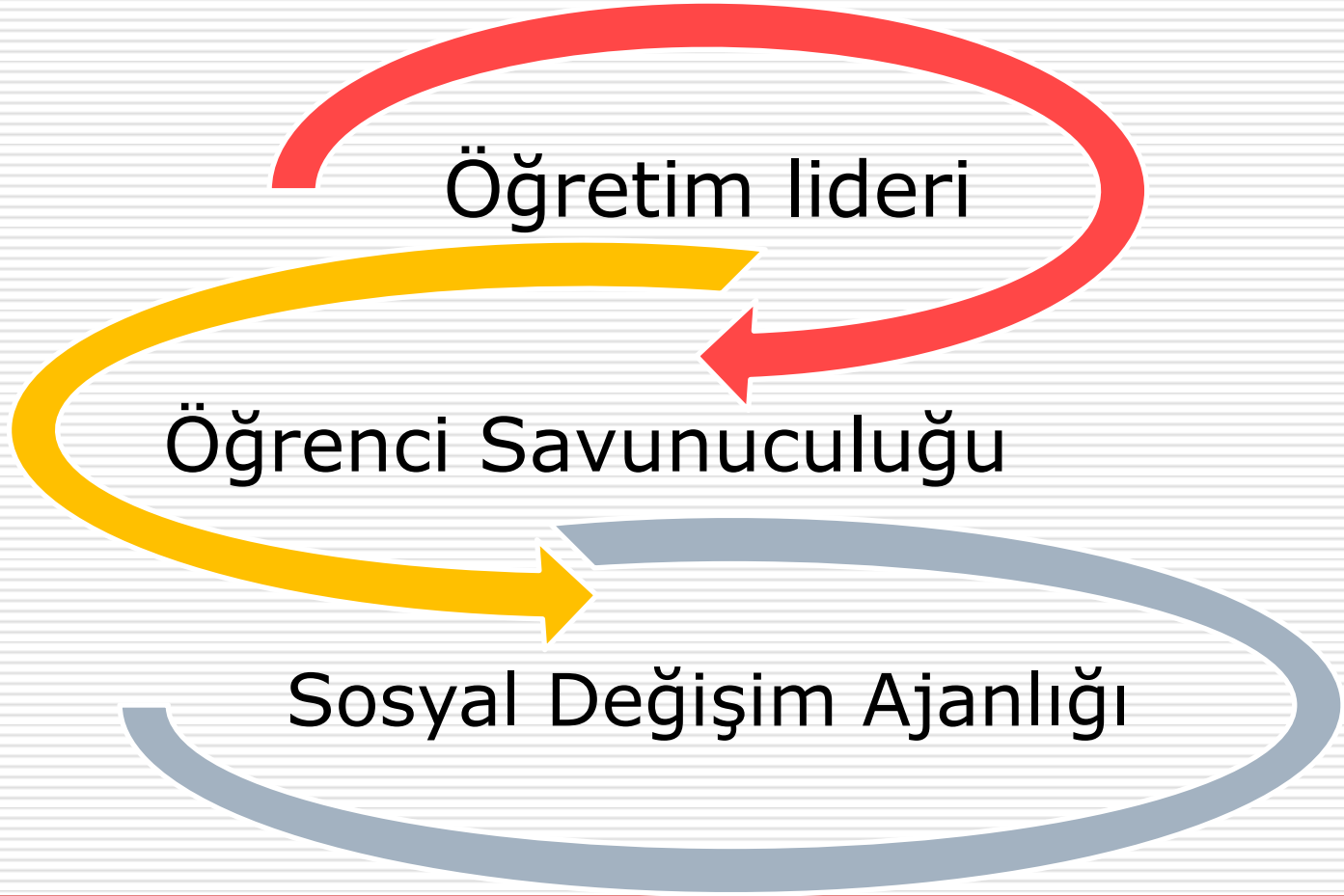
❑ Eğer öğrenciler başarılı kimlik geliştirirlerse kendilerini iyi hissederler, yaşamlarında her şeyi başarabileceklerine inanırlar ve kendilerine karşı olumlu tutumlara sahip olurlar.

-
- Gerçeklik terapisinin uygulamada iki önemli faktörü vardır.
  - Birincisi **olumlu iletişim kurma**, ikincisi kendi **sorumluluğunu üstlenme**.
  - Okullarda açık toplantılar, eğitsel-tanısal toplantılar ve sosyal problem çözme toplantıları, sınıf rehberliği vb. toplantı biçimleri ile öğrencilerle bu konular tartışılabilir.
  - Bu toplantılarda problem çözme öncelikli konudur, öğrenciler yaşamlarındaki problemleri konuşurlar.
-

21.Yüzyılda yeni rol ve görevler

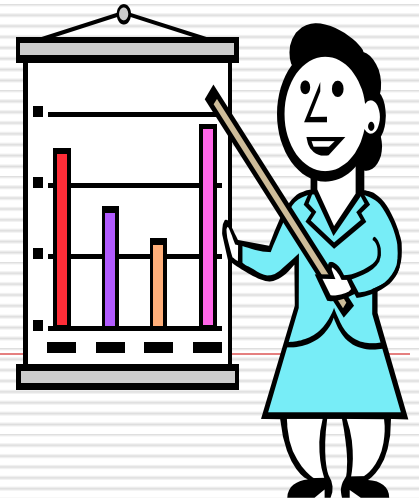

□ ***Öğretim lideri/okul lideri:***

Psikolojik danışman “okul liderlik ekibi”nin doğal bir üyesidir. Okulun eğitim politikalarını geliştiren kurullar içinde yer alır.

-
- **Öğrenci savunuculuğu:** Psikolojik danışma ve rehberlik mesleğinin geçmişinden günümüze değin gelen en önemli konularından birisi "savunuculuk"tur.
  - ASCA'ya göre öğrenci savunucusu olan psikolojik danışman okuldaki çeşitli kurullara, ekiplere bir üye olarak katılarak; öğretmen, aile ve yöneticilere öğrencilerin akademik, kişilik ve mesleki gelişimlerini desteklemeleri için onlarla konsültasyon yapar.
-

-
- Savunucu rolünü üstlenen psikolojik danışman:
    1. Öğrenci gelişimini engelleyen etkenleri kaldırma,
    2. Tüm öğrencilerin öğrenmeleri için fırsatlar yaratma,
    3. Eğitim programlarının kalitesini artırma,
    4. Öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için okul içinde ve dışındaki kişilerle işbirliği yapma,
    5. Okuldaki olumlu, sistematik değişime destek olma.
-

-
- ***Sosyal değişim ajanlığı:*** 21. yüzyılın değerlerine göre yeniden yapılanma durumunda olan okullar pek çok değişim geçirmek zorunda kalmışlardır.
  - Psikolojik danışmanların bir sosyal değişim ajanı olarak okullardaki değişimi **desteklemesi** ve **öncülük etmesi**, okuldaki personeli özellikle öğretmenleri yönlendirmesi ve okul lideri olması beklenilmeye başlanılmıştır.
-

Mesleki Yeterlik Kurulu (MYK, 2017) Psikolojik Danışmanlık Mesleğini tanımlamıştır 😊

❑ Meslek Tanımı

- ❑ Psikolojik Danışman (Seviye 6) iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve kalite gereklilikleri çerçevesinde, çocukluktan yaşlılığa değin farklı yaşam dönemlerindeki bireylerin eğitsel, mesleki, kişisel ve sosyal gelişim alanlarında ve uyum konularında yardımcı olmak amacıyla bireyle veya grupta psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri sunan nitelikli kişidir.
-

Okul psikolojik danışmanı:

- ❑ İş sağlığı ve güvenliği (İSG) ile çevre koruma önlemlerini uygulamak
  - ❑ İş organizasyonu yapmak
  - ❑ Okul psikolojik danışmanlığı programını geliştirmek
  - ❑ Temel okul psikolojik danışmanlığı eğitim programını uygulamak
-

-
- ❑ Öğrencilerin gelişimine yönelik bireysel planlamalar yapmalarına yardım etmek
  - ❑ Müdahale hizmetleri sunmak
  - ❑ Okul psikolojik danışmanlığı programını değerlendirmek
  - ❑ Danışmanlık hizmetlerinin kalitesini geliştirmek
  - ❑ Mesleki gelişim faaliyetlerini yürütmek
-